

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 4705
Tarih : 09.01.2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 09/01/2020
Sayı: -120.10-E.00000597728
II II II II II II II II

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dünya ölçeğinde her yıl yüz binlerce insan; hak ihlalleri, savaşlar, çatışmalar, doğal afetler, açlık vb. birçok nedenle yaşadığı yerlerden göç etmek zorunda kalabildiği gibi zorla yerinden edilmektedir. Bugün Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BM-MYK) raporlarına göre 70.8 milyon insan mülteci durumundadır. Van da İran'la sınırdaş olması nedeniyle uluslar arası nüfus hareketliliğinin önemli bir kavşağı haline gelmiştir. Türkiye – İran sınırında karların erimesiyle her yıl onlarca ceset bulunduğu gibi göç yolundaki kazalarda onlarca kişi yaşamını yitirmektedir. Bu nedenle İran sınır boyunda insanlık onurunu inciten trajedilerin ve Van'da kötü koşullarında yaşayan göçmenlerin sorunlarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Murat SARISAÇ
Van Milletvekili

GEREKÇE

Dünyanın farklı ülkelerinde yaşanan çatışmalar ve savaşlar, doğal afetler ve ekonomik sorunlar, siyasal baskılar ve isyanlar, din ve mezhep karışıklıkları nedeniyle yüz binlerce insan mülteci durumuna düşmektedir. Çünkü belirtilen nedenlerden ötürü insanlar, daha güvenli ve huzurlu bir gelecek için kendi topraklarından göç etmeyi tercih etmektedirler. Bugün Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (BM-MYK) açıkladığı raporlara bakıldığında dünya genelinde 70 milyonu aşkın insanın zorla yerinden edildiği görülmektedir. Özellikle Türkiye'nin bulunduğu konum itibarıyla farklı ülkelere milyonlarca insanın gelecek arayışında daima temel bir güzergah olduğu bilinmektedir.

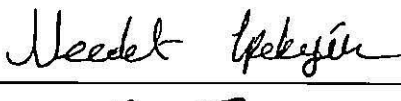
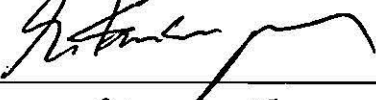
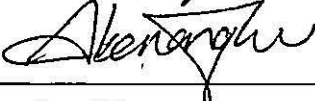
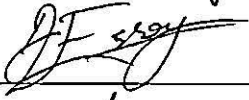
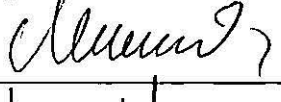
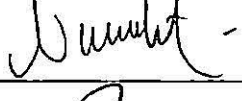
Konuyla ilgili BM-MYK'nin raporlarına bakıldığında; Türkiye'de 3.6 milyon Suriyeli, 170 bin Afgan, 142 bin Iraklı, 39 bin İranlı, 5 bin 700 Somalili ve diğer uyruklardan 11 bin 700 kişi olmak üzere 4 milyon civarında sığınmacı yaşamaktadır. Her ne kadar Türkiye tarafından 1951 yılında Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme imzalanmış olsa da sözleşmeye "coğrafi çekince" konularak Avrupa dışından gelenlerin "mülteci statüsü" edinmeleri engellenmiştir. Bununla birlikte "Geçici Koruma" ve "Geçici Sığınma" gibi ifadeler üzerinden yaratılan "misafir" tanımlaması ve "geçicilik" algısı nedeniyle mülteciler birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadır.

Aynı şekilde Van da İran'la sınır komşusu olması hasebiyle bir geçiş güzergahı olarak kullanılmaktadır. Özellikle son yıllarda Asya ve Afrika ülkelerinden birçok insan; güvenli bir gelecek için Van üzerinden Avrupa geçmeyi planlamaktadır. Çünkü Van, 4 ilçesi İran'la sınırdaş olmakla birlikte toplam sınır uzunluğu 295 km'dir. Sınır bölgesinde bulunan yüksek dağları aşmak isteyen göçmenlerin kış aylarında hava koşullarından dolayı yollarını kaybetmeleri, soğuktan donarak yaşamlarını yitirmeleri veya kurtların saldırısına uğramaları mümkün olmaktadır. Bununla birlikte sınırda güvenlik güçlerinin ateş açmasıyla da ölümler yaşandığı gibi kapasitesinin üstünde göçmen taşıması yapan araçların kaza yapması sonucunda da onlarca kişinin yaşamını yitirmesi söz konusudur.

Türkiye - İran sınırında uzun zamandan beridir yaşanan trajedi, özellikle karların erimesiyle gün yüzüne çıkmaktadır. Hatırlanacağı üzere Mayıs 2002'de de Van'ın Çaldıran ilçesinde karların erimesiyle 19 göçmenin cansız bedeni bulunmuştu. Yapılan inceleme sonucunda cesetlerin 4 ay önce donarak yaşamını yitiren Afgan göçmenlere ait olduğu anlaşılmıştı. Yine Temmuz 2019'da Van'ın Başkale ilçesinde karların erimesiyle 24'ünün donarak, birinin vurularak öldüğü 25 göçmenin cesedi bulunmuştu. Aynı dönemde Van'ın Özalp ilçesinde de 57 göçmenin bindirildiği minibüsün şarampole yuvarlanması nedeniyle 17 kişi hayatını kaybetmişti. Son olarak Aralık 2019'da 71 göçmenin taşındığı teknenin Van Gölü'nde alabora olması nedeniyle 7 göçmen yaşamını yitirmiştir.

Zorlu koşulları aşarak Van'a ulaşmayı başaran göçmenler ise kayıt dışı çalıştırılma, dolandırıcılığa ve şiddete maruz kalma gibi sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Bugün Van'da "Geri Gönderme Merkezleri"nde tutulan binlerce göçmenin yanı sıra otogar vb. yerlerde kötü koşullarda bekleyen göçmenler gerçeği söz konusudur. İran sınır boyunda ve Van'da göçmenlerin yaşadıkları sorunların da Türkiye'nin temel bir sorunu olduğu aşikardır. Çünkü bu konuda yaşanan sorunların çözümü geciktirildikçe birçok insanlık trajedisi yaşandığı gibi sorunlar da derinleşmektedir.

Bu anlamda farklı nedenlerle ülkelerinden kaçmak zorunda kalan insanların kaderi sınır boylarında donmak, göç yollarında boğulmak ve kentlerde sömürülmek olmamalıdır. Özellikle Türkiye – İran sınırının devletlerden ziyade küresel bir boyutta insan kaçakçılığı yapan suç şebekeleri tarafından kontrol edildiği gibi vahim iddialar söz konusuysa Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin (TBMM) acilen gerekli yasal düzenlemeleri yapması ve koruma tedbirleri alması gerekmektedir. Çünkü gerekli tedbirler alınmadıkça sınır boylarında insanlık onurunu inciten trajedilerin yaşanmaya devam edeceği apaçıktır. Bu nedenle Türkiye – İran sınırında her yıl yaşanan insanlık dışı trajedilerin bir daha yaşanmaması ve Van'da göçmenlerin yaşadıkları sorunların tespit edilerek gerekli önlemlerin alınması amacıyla Meclis araştırması açılması elzemdir.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	KEMAL PEKÖZ	ADANA	
3	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
4	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
5	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
7	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
8	SAİT DEDE	HAKKARİ	
9	HABİP EKSİK	IĞDIR	
10	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
11	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
12	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
13	OYA ERSOY	İSTANBUL	
14	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
15	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
16	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
17	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	
18	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
19	NİMETULLAH ERDOĞMUŞ	ŞANLIURFA	
20	TAYİP TEMEL	VAN	